

Az Országos Környezetvédelmi Tanács véleménye és javaslatai a Vidékfejlesztési Program Stratégiai Környezeti Vizsgálatáról

Az Országos Környezetvédelmi Tanács áttekintette a Vidékfejlesztési Program benyújtott és az Európai Bizottság által fölvetett kérdések alapján átdolgozott változatát, valamint az ehhez készült Stratégiai Környezeti Vizsgálatot. Az SKV az EU Parlament és Tanács 2001 / 42 EK Irányelve (Direktíva), valamint a 2 / 2005 (I.11.) Korm. rendelet követelményeinek megfelel. A Vidékfejlesztési Programról készült stratégiai környezeti vizsgálat jelentésével egyetértésben az alábbi pontok kiemelését tartjuk fontosnak:

Három lényeges környezeti szempont megerősítésre szorul a Programban:

- erőforrások kímélete, takarékoság a fejlesztések során;
- kibocsátások és terhelések csökkentése, mérséklése a fejlesztések során;
- a táji, domborzati adottságokhoz illeszkedő és takarékos, az ökoszisztémák állapotának megőrzését és javítását elősegítő ésszerű és kíméletes területhasználati szempontok érvényesítése, szükség esetén új területhasználati módok bevezetése.

Csak az egymást támogató, szinergiában megvalósuló programelemek által várható, hogy a hazai élőhelyek megfelelő állapotba kerülnek. Ez előfeltétele annak, hogy a jelölő fajok és élőhelyek állománya, illetve állapota fennmaradjon, és eredményes együttműködés alakuljon ki a Natura 2000 területeken a gazdálkodói, a természetvédelmi, valamint a helyi gazdaságfejlesztési szereplők között.

A Vidékfejlesztési Programmal kapcsolatban általánosságban problémásnak találjuk a készítés folyamatát és az érdemi társadalmi vita hiányát, amelynek során a Tanácsnak se volt lehetősége a megfelelő szakaszokba bekapcsolódni és véleményt nyilvánítani. A Vidékfejlesztési Program jelenlegit megelőző 3. változatát 2013 decemberében bocsájtotta a Kormányzat társadalmi egyeztetésre. Az akkori vélemények beépülésére vonatkozóan ismereteink szerint nem történt meg a Vidékfejlesztési Program visszamutatása. Ezt követően a széles nagyközönség számára most elérhető verzió a hivatalos, az Európai Bizottság részére benyújtott változat. Megítélésünk szerint a társadalmi egyeztetés legintenzívebb szakasza pontosan az eltelt több mint egy év kellett volna, hogy legyen. A Bizottság számára a Kormány által hivatalosan benyújtott dokumentumban érdemi változtatásokat véleményünk szerint már nem lehet eszközölni, ezért az egyeztetés jelenlegi fóruma a társadalmi észrevételek beépülésének csupán csekély esélyével kecsegtet. Véleményünk szerint a társadalmi egyeztetés folyamata nem teljesíti az átláthatóság és a partnerség követelményeit. Meggyőződésünk, hogy egy társadalmi egyeztetés során kierlelt és az érintett szervezetek támogatását bíró Vidékfejlesztési Program jóval hatékonyabban tudná a kijelölt célokat szolgálni.

Országos Környezetvédelmi Tanács

© 2000-2015 Országos Környezetvédelmi Tanács. Minden jog fenntartva.

A programmal kapcsolatos legfontosabb észrevételünk továbbra is a forrásallokációval kapcsolatos. A program környezet- és klímavédelmi célkitűzéseit nem látjuk elérhetőnek a jelenlegi kerettel és felosztással. A Vidékfejlesztési Program teljes pénzügyi keretének 15 %-a közvetlen kifizetések finanszírozására került átcsoportosításra. Tekintettel a mezőgazdasági élőhelyek természeti állapotában tapasztalható negatív trendekre, valamint az ezen folyamatok és a közvetlen kifizetések közötti feltételezett összefüggésekre, továbbá arra, hogy a Közösségi Agrárpolitika zöldítése során hazánk olyan egyszerűsítéseket és ésszerűsítéseket alkalmazott, mely a zöldítés környezetvédelmi teljesítményét esetlegessé és elkerülhetővé tette, a forrásátcsoportosítást helytelen és káros döntésnek ítéljük meg.

Emellett hangsúlyozandó, hogy a Vidékfejlesztési Program belső forráselosztását tekintve komoly visszalépésként értékelhető az agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedések forrásallokációja. A VP-ben tervezett összeg az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programban tervezett keret felét sem teszi ki. Véleményünk szerint ez az agrár-környezetgazdálkodás eddig elért eredményeit sodorja veszélybe, mivel várhatóan az önkéntes vállalkásokat tevő gazdálkodók közül csak erős szelekción keresztül juthatnak a kifizetésekhez. Így a kifizetésekkel érintett terület kiterjedése várhatóan jelentősen – forrásarányosan – csökken, mely végső soron a mezőgazdasági területek környezeti állapotának további romlását eredményezi. Ezt a helyzetet tetézi az, hogy a Vidékfejlesztési Program elfogadtatásának késlekedése okán a 2014/2015 évben az agrár-környezetgazdálkodási kifizetések szünetelnek.

A természetvédelmi vonatkozású jogcímek tekintetében aggályosnak ítéljük meg a Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó támogatási jogcím hiányát. A Natura 2000 hálózat természetvédelmi céljainak eléréséhez nélkülözhetetlen dokumentumok támogatására az ÚMVP-ben sikeres jogcím működött. A fenntartási tervek készítésének folyamata komolyan előrehaladt, de ezzel az eredménnyel együtt is a Natura 2000 területeknek csupán kb. fele rendelkezik a földhasználati ajánlásokat megfogalmazó tervvel. Tekintettel arra, hogy az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1305/2013 EU rendelet nevesíti a Natura 2000 fenntartási terveinek támogatási jogcímét; valamint arra, hogy a vonatkozó stratégiai dokumentumok (pl. Országos Priorizált Natura 2000 Akcióterv) is természetvédelmi prioritásként jelöli meg a fenntartási tervek elkészítését, ennek Vidékfejlesztési Programban történő megjelenését mindenképpen indokoltnak tartjuk.

Összefoglalva: a Tanács úgy látja, hogy ha a terv fő felosztásában és elemeiben nem történik változás a környezet-, természet- és klímavédelmi intézkedések javára, továbbá a Kormány a forrást – ezek helyett – inkább a környezeti szempontból köztudottan káros és a zöldítés által sem javított területalapú támogatásokra csoportosítja át, akkor nagy biztonsággal valószínűsíthető, hogy a támogatási rendszer a mezőgazdasági területek biodiverzitásának és ökoszisztéma szolgáltatásainak további csökkenését fogja eredményezni.

2015. március 6.

© 2000-2015 Országos Környezetvédelmi Tanács. Minden jog fenntartva.

OKT Titkárság: 1055 Budapest, Kossuth tér 11.
Postacím: 1860 Bp.
Telefon: 1- 79 51063, 1- 79 53699. Fax: 1- 79 50429.
E-mail: okttitk@fm.gov.hu
www.oktt.hu